

अनुसुची -२

(दफा ४ तथा अनुसुची-१ को भाग -२ संग सम्बन्धित)

छविसपाथिभेरा गाउँपालिका

स्थानिय राजपत्र

खण्ड ९

संख्या ०२

मिति: २०८२।७।१७

भाग -२

छविसपाथिभेरा गाउँपालिका विधालय दिवा खाजा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी
कार्यविधि, २०८२

छविसपाथिभेरा गाउँपालिका

गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

ब्याँसी, बझाङ

सुदूरपश्चिम प्रदेश नेपाल

गाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०८२।३।२

प्रमाणीत मिति: २०८२।७।१७

राजपत्रमा प्रकाशित मिति: २०८२।७।१७

[Handwritten signature]

स्थानीय उत्पादनमा आधारित विद्यालय दिवा खाजा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८२

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार आधारभूत तहसम्मको शिक्षा सङ्घीय सरकारको मापदण्डको आधारमा व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी स्थानीयतहको रहेको र आधारभूत तहसम्मको शिक्षालाई गुणस्तरीय, निःशुल्क तथा अनिवार्य गराउन प्रत्येक विद्यालयमा प्रारम्भिक बालविकास देखि कक्षा ५ सम्मका बालबालिकाहरूलाई दिवा खाजाको व्यवस्थापन गरीएको छ । विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रमलाई सहजिकरण गर्ने उद्देश्यले नेपाल सरकार शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयले सामुदायिक विद्यालयमा दिवा खाजा मापदण्ड तथा सहजिकरण पुस्तिका २०७६ तथा स्थानीय उत्पादनमा आधारित पोषणयुक्त दिवा खाजा प्राङ्ग २०८१ को अधिनमा रति छविसपाधिभेरा गाउँपालिकाले यस कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र सुव्यवस्थित बनाउन स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ परिच्छेद, १५ को दफा १०२ को उपदफा २ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी मिति: २०८२/०३/०२ गतेको बसेको गाउँ कार्यपालिकाको बैठकले स्थानीय उत्पादनमा आधारित विद्यालय दिवा खाजा व्यवस्थापन कार्यविधि २०८२ जारी गरेको छ ।

परिच्छेद - १

१) सक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

- क) यो कार्यविधिको नाम स्थानीय उत्पादनमा आधारित विद्यालय दिवा खाजा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०८२ रहेको छ ।
- ख) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुने छ ।
- ग) यो कार्यविधि विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रम लागु भएका सामुदायिक विद्यालयहरूको हकमा मात्र लागु हुनेछ ।

२) परिभाषा:

- क) "दिवा खाजा" भन्नाले विद्यालयमा विद्यार्थीहरूका लागि व्यवस्था गरिएको स्थानीय उत्पादनमा आधारित दिवा खाजा कार्यक्रम सम्भन्नु पर्दछ ।

[Handwritten signature]
सहायक प्रमुख
अध्यक्ष

- ख) "प्रधानाध्यापक" भन्नाले सामुदायिक विद्यालयको प्रधानाध्यापक वा प्रधानाध्यापकको त्रिभुवन विद्यालयको शिक्षकलाइ सम्झनु पर्दछ। सो शब्दले निजी तथा संस्थागत विद्यालयका प्रमुखलाई समेत जनाउँदछ।
- ग) "दिवा खाजा व्यवस्थापन समिति" भन्नाले स्थानीय उत्पादनमा आधारित विद्यालय दिवा खाजा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०८२ को दफा १६ बमोजिम गठन भएको उपसमितिलाइ सम्झनु पर्दछ।
- घ) "मेनु" भन्नाले विद्यालयमा विद्यार्थीलाई खाजा खुवाउने प्रयोजनका लागि स्थानीय कृषि उत्पादन प्रयोग गरी तोकिएको पोषण मापदण्ड पुरा गर्ने गरी गाउँपालिका द्वारा तयार गरीएको खाजा तालिकालाई सम्झनु पर्दछ।

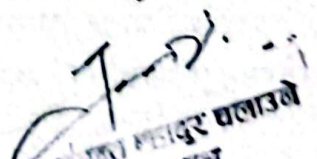
परिच्छेद - २

३) विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रमको परिचय:
वालवालिकाको ६ वर्षको उमेरसम्म हुने मस्तिष्क विकासको मुख्य चरणमा हुने वृद्धि र विकासका लागि खाना अनिवार्य तत्व हो। एउटा बालकले खानावाट प्राप्त गर्नुपर्ने कुल पौष्टिकता मध्ये क्रमिमा ३० प्रतिशत दिवा खाजावाट प्राप्त गर्नुपर्ने भन्ने अन्तराष्ट्रिय मान्यतालाई आत्मसात् गर्दै नेपाल सरकारले आ.व. २०७७/७८ देखि देशभरका सबै सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गर्ने प्रारम्भिक बाल विकास देखि पाँच कक्षासम्मका सबै विद्यार्थीका लागि दिवा खाजा व्यवस्थापन गर्न स्थानीय तह माफत तोकिएको प्रक्रिया पूरा गरि 'सशर्त अनुदान' का रूपमा विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरेको छ।

४) विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रमको उद्देश्य:

विद्यालयमा पढ्ने वालवालिकाको शिक्षामा पहुँच बृद्धि, सिकाइ निरन्तरता, गुणस्तर अभिवृद्धि भोक न्युनिकरण र पोषण तथा स्वस्थ अवस्था सुधारगरी शैक्षिकस्तर सुधार गर्ने दीर्घकालिन लक्ष्यकासाथ स्थानीय उत्पादनमा आधारित दिवा खाजा कार्यक्रमका मुख्य उद्देश्यहरु देहायबमोजिम उल्लेख गरिएका छन्।

- क) विद्यालयका वालवालिकालाई स्थानीय उत्पादनमा आधारित स्वस्थकर तथा पौष्टिक खाजाको सुनिश्चितताका लागि नीतिगत आधार तयार गर्ने।
- ख) शैक्षिक सुधारका लागि दिवा खाजाको माध्यमबाट टिकाउ दरलाई बढोत्तरी गर्ने।
- ग) विद्यालय तहमा स्थानीय उत्पादनमा आधारित पोषणयुक्त दिवा खाजाको प्रबन्धलाई व्यवस्थित गर्ने।
- घ) विद्यालय दिवा खाजामा स्थानीय उत्पादनको प्रयोगलाई बढवा दिदै वालवालिकाको पोषण अवस्था र स्वास्थ्य स्थितीमा सुधार गर्ने।
- ङ) स्थानीय कृषि उपजलाई बढाएर विद्यालय तथा कृषि उत्पादन बिच सम्बन्ध स्थापित गरि कृषि प्रतिकूल बढाउने।

संस्थापक/प्रमुख/चलाउने
अध्यक्ष

Handwritten signature

- च) दिवा खाजालाई स्थानीय कृषि उत्पादनमा आधारित बनाउनु खरिद प्रकृया सहज बनाई साना किसान, अगुवा कृषक, कृषक समूह र सहकारीहरुलाई विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रममा सहभागी गराई स्थानीय कृषि अर्थतन्त्रलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
- छ) बालबालिकाको स्वास्थ्यका लागि पोषणयुक्त स्वस्थ खाना खाने बानी व्यवहारका जीवनोपयोगी सिप विकासमा सहयोग पुर्याउने ।

५) लक्षित समूह:

- क) प्रारम्भिक बालविकास देखि कक्षा ५ सम्मका सबै सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गर्ने बालबालिकाहरु यस कार्यक्रमको मुख्य लक्षित समूह हुनेछन ।
- ख) स्थानीय स्तरमा खाद्यान्न उत्पादन गर्ने कृषकहरु तथा स्थानीय स्तरमा गठन गरिएका कृषक समूह, तथा सहकारीहरु पनि यस कार्यक्रमको लक्षित समूह मानिनेछन।
- ग) विद्यालय दिवा खाजा आपूर्ति गर्ने अन्य आपूर्तिकर्ताहरु जस्तै: फर्म तथा क्याटरिङ सुविधा पुऱ्याउने व्यक्तिहरु पनि यस कार्यक्रमका लक्षित समूह हुनेछ ।

परिच्छेद - ३

दिवा खाजाको पोषण मापदण्ड र मेनु सम्बन्धी व्यवस्था

६) दिवा खाजाको पोषण मापदण्ड:

खाजा भोक मेटाउने मात्र नभै शरिरलाई आवश्यक पर्ने सुक्ष्म पोषण तत्व (Micronutrient) र वृहत पोषक तत्व (Macronutrient) आपूर्तिको लागि आवश्यक हुन्छ । निर्धारित मात्रामा आवश्यक पोषक तत्व उपलब्ध भएको खाजा मात्र स्वस्थकर मानिन्छ । स्वस्थकर खाजाले मात्र शारिरीक स्वास्थ्य कायम गर्न सहयोग गर्दछ । पोषणयुक्त खाजा सफा, ताजा र स्वच्छ पनि हुनु पर्दछ । खाजामा उपलब्ध हुने पोषक तत्वको मात्रा राष्ट्रिय मापदण्डले निर्धारण गरेको र मापदण्ड अनुरूपका खाजा मात्र उपलब्ध गराउने प्रचलन संसारका धेरै देशहरुमा छ । साथै निर्धारित गरिएका राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूप पोषक तत्व आपूर्ति हुने गरि दिवा खाजा आवश्यक परिमाणमा उपलब्ध गराउनु पर्छ भन्ने मान्यताको विकास भएकोछ । यसका लागि आवश्यक सामग्री र पुर्वाधार समेत प्रबन्ध गरिनु पर्दछ ।

७) दिवा खाजाको पोषणस्तरको मापदण्ड:

विश्व स्वास्थ्य संगठनले ४ देखि १२ वर्ष उमेर समूहका बालबालिकाहरुको उपभोग्य खाजामा उपलब्ध हुनुपर्ने वृहत पोषक तत्व (क्यलोरी, प्रोटीन, फ्याट, आदि) र शुक्ष्म पोषक तत्व (आयोडिन आइरन, जिङ्ग, भिटामिन ए) को मात्रा र सो मध्ये दिवा खाजाबाट आपूर्ति हुनुपर्ने उल्लेखित पोषक तत्वको मात्रा निर्धारण गरेको छ । नेपाल सरकार शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयले तयार गरेको मापदण्डलाई आधार मानि प्रारम्भिक बालविकास देखि कक्षा ५ सम्मका बालबालिकाहरुका लागि दैनिक रूपमा चाहिने वृहत तथा सुक्ष्म पोषक तत्वको मात्रा कम्तीमा ३०% दिवा खाजाबाट प्राप्त हुने व्यवस्था गरिने छ । यसरी दिवा

Handwritten signature
सहायक सहायक चलाउने
अध्यक्ष

Handwritten signature or initials.

खाजा आपूर्ति तथा वितरण गर्दा स्थानीयस्तरमा उपलब्ध हुने खाद्य पदार्थबाट देहायका समूहका खाद्य सामग्रीबाट दफा ८, अनुसूची १ बमोजिम तयार गरिएको मेनुको आधारमा दिवा खाजा तयार गरि विद्यार्थीहरूलाई खुवाउनुपर्ने छ :

- क) कार्बोहाइड्रेट समूह (शक्ति दिने) जस्तै :- चामल, गहुँ, मकै, कोदो, फापर, जौ, आलु, तरुल, सखरखण्ड आदि ।
- ख) प्रोटीन समूह (शारीरिक विकास गर्ने) जस्तै :- भटमास, सिमी, केराउ, चना, गेडागुडी, माछा, मासु, अण्डा आदि ।
- ग) मिनरल समूह (शक्ति दिने, प्रतिरक्षात्मक) जस्तै :- हरिया सागपात र अन्य हरिया तरकारीहरू ।
- घ) भिटामिन मिनरल्स (शरीरका अङ्गहरूको सन्तुलित विकास र कार्य क्षमता वृद्धि गर्ने) जस्तै :- तरकारी, साग र फलफुल जस्तै स्याउ, सुन्तला, जुनार, नासपती, मेवा, केरा आदि ।
- ड) चिल्लो पदार्थ समूह, जस्तै :- घ्यू, तेल, नौनी, दूध, दही आदि । तर दुध, दही मात्र खुवाउँदा चिल्लो पदार्थको मात्रा पुग्ने गरी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

तालिका १: दैनिक आवश्यक खाजाबाट आपूर्ति हुनुपर्ने बृहत र सूक्ष्म पोषक तत्वको राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूपको मात्रा

पोषक तत्व	दैनिक आवश्यक पोषक तत्वको मात्रा (४-१२ वर्ष उमेर समूह)	वालवालिकाका लागि न्युनतम दिवा खाजाबाट आपूर्ति हुनुपर्ने पोषक तत्वको मात्रा
बृहत पोषक तत्व		
क्यालोरी (किलो क्यालोरी)	१८५०	५५५
प्रोटीन (ग्राम)	२९.५	८.८५
फ्याट (ग्राम)	३०	९
सूक्ष्म पोषक तत्व		
आयोडिन (माइक्रो ग्राम)	१२०	३६
आइरन (मिलिग्राम)	१७.८	५.४
जिङक (मिलिग्राम)	११.२	३.३६
भिटाविन ए (माइक्रो ग्राम)	५००	१५०

८) विद्यालय दिवा खाजा मेनु:

- क) दफा ७ बमोजिम तोकिएको खाद्यवस्तुबाट पोषण मापदण्ड र खाद्य सामग्रीहरूको मात्राको आधारमा गाउँपालिका अन्तर्गतका सम्पूर्ण समामुदायिक विद्यालयको लागि प्रत्येक दिनको खाजा मेनु तयार गरिए अनुसार हुनेछ । (अनुसूची १)
- ख) गाउँपालिकाको नेतृत्वमा निर्वाचित पदाधिकारी, सहकारी, कृषी समूह, संघ संस्था, कृषि, पोषण, स्वास्थ्य, विद्यालय शिक्षक र वि.व्य.स.को सहभागीता र सल्लाहमा सप्ताहिक मेनु तयार गरिनेछ र आवश्यकताको आधारमा मेनु पुनरावलोकन तथा परिमार्जन गर्न सकिने छ ।

Handwritten signature and stamp of the Government of Nepal, Ministry of Education, Science and Technology.

[Handwritten signature]

- क) स्थानीयस्तरमा उपलब्ध खाद्य सामग्री, परिवहन र सांस्कृतिक कुरालाइ मध्यनजर गर्दै कम्तीमा ५ वटा भेनको सेट तयार गरीने छ । साथै थप वैकल्पिक भेन समेत तयार गरी आवश्यकताको आधारमा कार्यान्वयन गर्नेगरी विद्यालयहरूलाई उपलब्ध गराइने छ ।
- ख) स्थानीयस्तरमा उत्पादन वा उपलब्ध नहुने तृण, चिनी, तेल, मसला, जस्ता खाद्यवस्तुहरूको हेक्मा आपुतिकर्ताले बाहिरबाट खरिद गरी व्यवस्थापन गर्न सकिनेछ ।
- ग) कुनै पनि अवस्थामा दिवा खाजाको रूपमा पुर्व प्रशोधित खाजा (Processed packed food) तथा पन् खाना (Junk food) प्रयोग गर्न पाइनेछैन ।

परिच्छेद - ४

दिवा खाजा तयारीका लागि पूर्वाधारको व्यवस्थापन

१) चुल्हो र ईन्धनको व्यवस्थापन:

विद्यालयमा दिवा खाजा तयार गर्न चाहिने आवश्यक चुल्हो र ईन्धनको व्यवस्थापन विद्यालय आफैले गर्नुपर्ने छ । विद्यालयहरूले सघीय सरकारले तोकेको रकम खाद्य सामग्रीहरूको लागि खर्च गरी बाँकि रहेको रकमबाट ईन्धनको व्यवस्थापन गर्न सक्नेछन् । यसो गर्दा रकम अपुग भएमा स्थानीय तह, प्रदेश सरकार, अभिभावक वा अन्य दाताहरूसँग सहयोग जुटाउन सक्नेछन् । यदि विद्यालयले दाउरा चुल्हो प्रयोग गरेको खण्डमा यस्ता चुल्हो "सामुदायिक विद्यालयमा दिवा खाजा मापदण्ड तथा सहजीकरण सुस्तिका, २०७६" मा तोकिएको अनुसारको धुँवा रहित वातावरण मैत्री चुल्हो मात्र प्रयोग गर्नुपर्नेछ । नगपालिकाले विद्यालयहरूमा यस्तो चुल्हो निर्माणको लागि नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय वैकल्पिक ऊर्जा प्रबंधन केन्द्र वा यसले तोकेको संस्थसँग सहकार्य गरी आवश्यक सहयोग गर्न सक्नेछ ।

१(०) स्वच्छता र सरसफाई

दिवा खाजा भण्डारण गर्ने स्थान तथा कोठा सफा र सुरक्षित हुनुपर्छ । सामग्रीहरू भण्डारण गर्दा सामग्रीको तल काठको पट्टा राखी चिसो बाट बचाउने गरी व्यवस्थापन गरीएको हुनुपर्नेछ । विद्यालयमा खानेपानि, सरसफाई र स्वच्छताको सुविधा उपलब्ध भएको हुनुपर्छ । यस्तो सुविधाको उपलब्धता तथा पूर्वाधार व्यवस्थापन का लागि विद्यालयले खानेपानि तथा सरसफाई अर्न्तगत काम गर्ने संघ संस्थाहरू, गाउँपालिका र अन्य सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गरी सहयोग लिन सक्नेछ । साथै विद्यालयको वातावरण तथा खाजा पकाउने कोठा सफा हुनुपर्नेछ र यो जिम्मेवारी विद्यालयले तोकेको खाजा पकाउने व्यक्तिको हुनेछ । विद्यालयमा खाजा पकाउन आवश्यक भाँडावर्तनको व्यवस्थापन गर्न अभिभावक र विद्यालय जिम्मेवार हुनेछन् साथै गाउँपालिकाले क्रमशः आफ्नो स्रोतबाट अथवा अन्य निकायसँग सहकार्य गरेर सुनिश्चित गर्नेछ ।

[Handwritten signature]
अध्यक्ष

दिवा खाजाको खरिद तयारी र बमोजिम निकासाम्वन्धी व्यवस्था

११) दिवा खाजाको लागि खाद्य सामग्री खरिद तथा आपूर्ति व्यवस्थापन:

१) दिवा खाजालाई चाहिने खाद्य सामग्री खरिद: स्थानीय उत्पादनमा आधारित विद्यालय दिवा खाजा कार्यान्वयन, खाद्यसामग्री तथा अन्य आपूर्ति व्यवस्थापनका लागि देहाय बमोजिमका मोडेल वा तरिकाहरु अवलम्बन गरिनेछ।

क) विद्यालय केन्द्रित खरिद व्यवस्थापन मोडेल (In-source): परिच्छेद ३ को दफा ८ सँग सम्बन्धित अनुसूची १ बमोजिमको मेनुलाई आधार मानि विद्यालयले प्रचलित खरिद प्रक्रियाको मापदण्ड अपनाई, गाउँपालिकाले निर्धारण गरेको मूल्यमा नबढ्ने गरी आफैले आपूर्तिकर्ता (किसान वा समूह) को छनोट गरी आवश्यक सामग्री दैनिक वा सप्ताहिक रुपमा खरिद गर्ने।

ख) विद्यालय/गाउँपालिका केन्द्रित तेस्रो पक्षद्वारा खरिद व्यवस्थापन मोडेल (Out-source): परिच्छेद ३ को दफा ८ सँग सम्बन्धित अनुसूची १ बमोजिमको मेनुलाई आधार मानि खाद्य सामग्रीको आपूर्ति तेस्रो पक्षले गर्दछ। तेस्रो पक्ष स्थानीय सहकारी, कृषक समुह, अगुवा कृषक, आमा समूह वा अन्य इच्छुक पक्ष हुन सक्छ। तेस्रो पक्ष सँग सामग्री लिने मोडेलमा जानुपुर्ब आपूर्तिकर्ताले सेवा दिनसक्ने सुनिश्चित गरिनेछ। दुवै प्रक्रियाका लागि सम्झौता फाराम अनुसूची २ बमोजिमको हुनेछ।

२. आपूर्तिकर्ता व्यवस्थापन:

क) गाउँपालिकाले विद्यालय दिवा खाजाका लागि आवश्यक पर्ने खाद्यान्न सामग्रीहरु (अन्न, दलहन, फलफुल, तरकारी तथा सागपात र पशुजन्य उत्पादनहरु) आपूर्तिका लागि आपूर्तिकर्ता (सहकारी, कृषक समुह, किसान, फर्म आदी) छनोट गर्नेछ। विद्यालयहरुले छनोट भएका आपूर्तिकर्ताहरु सँग सम्झौता गरी सोहि अनुसार खाद्य सामग्रीहरु खरिद गरि खाजा तयारी गर्नुपर्नेछ।

ख) जोसुकै आपूर्तिकर्ता भएपनि दिवा खाजाका लागि चाहिने खाद्य सामग्रीहरु स्थानीय स्तरमा उत्पादन भएको हुनुपर्छ, स्थानीय स्तरमा उपलब्ध हुन नसकेमा छिमेकी पालिका, छिमेकि पालिकामा उपलब्ध हुन नसकेमा जिल्ला र प्रदेश तहमा हुने स्वदेशी उत्पादनलाई प्राथमिकता दिइ व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ। तोकिएको सम्झौता अवधिमा आपूर्तिकर्ताले कम गुणस्तरको सामग्री आपूर्ति गरेमा यस्तो आपूर्तिकर्तासँग खरिद सम्झौता रद्द गर्न सक्नेछ।

ग) दिवा खाजा व्यवस्थापनको ढाँचा जुनसुकै भए पनि यसको खरिद तथा आपूर्ति सार्वजनिक खरिद ऐन २०६६ र सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ बमोजिम प्रतिस्पर्धात्मक विधि अपनाई खाद्य सामग्री खरिद तथा व्यवस्थापन प्रक्रिया अपनाइनेछ।

१२) खाजा तयारी तथा वितरण सम्बन्धि व्यवस्था:

१) खाजा व्यवस्थापनका लागि यस गाउँपालिका अर्न्तगतका विद्यालयहरुले प्रस्तुत नमुनाहरु मध्ये जुन उचित देखिन्छ सोही अनुसार खाजा तयारी र व्यवस्थापन गर्न सक्नेछ।

क) दिवा खाजा तयारीका लागि विद्यालयमा कार्यरत सहयोगी कर्मचारीहरु परिचालन गर्नुपर्नेछ।

अध्यक्ष

[Handwritten signature]

- ख) विद्यार्थी संख्या बढि भएका विद्यालयहरूले दिवा खाजा तयारीका लागि छुट्टै भान्से कर्मचारीको व्यवस्था गर्न सकिने छ । (सो को लागि आवश्यक पर्ने बजेट विद्यालयको आन्तरिक स्रोत वा गाउँपालिका संगको सहकार्यमा गर्न सक्नेछ ।)
- ग) विद्यालय व्यवस्थापन समितिले स्वयंसेवक भान्से परिचालन गर्न सक्नेछ । दिवा खाजा तयार गर्ने भान्से स्वयंसेवक भएपनि उनीहरूले गरेको परिश्रमलाई सम्मान गर्न केही रकम उपलब्ध गराउन सकिने छ ।
- घ) बालबालिकाको अभिभावकहरूको समिति गठन गरि उहाँहरूबाट खाजाको व्यवस्थापन गर्न सकिने छ ।
- २) तयार भएको खाजा वितरण शिक्षकहरूको उपस्थिति तथा सहयोगमा पहिले साना कक्षा देखि शुरु गरि क्रमशः माथिल्लो कक्षाहरूलाई वितरण गर्नुपर्नेछ । कसैलाई कुनै पनि प्रकारको (जातिय, धार्मिक, सांस्कृतिक, लैङ्गिक र अपाङ्गताका आधारमा) भेदभाव गर्न पाइने छैन ।
- ३) दिवा खाजा तयार गर्ने सहयोगी कर्मचारी वा भान्से कारणवश अनुपस्थित हुने अवस्था आएमा स्वयंसेवक भान्सेको पूर्वव्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

१३) दिवा खाजाको सामाजिक परिक्षण र लेखापरिक्षण प्रतिवेदन:

विद्यालयले प्राप्त दिवा खाजा बापत अनुदान रकमको खर्च पश्चात सामाजिक परिक्षण (Social Audit) र मान्यता प्राप्त निकायबाट लेखापरिक्षण (Audit) गराई सो को प्रतिवेदन संलग्न गर्नुपर्ने हुन्छ । प्रतिवेदन पेश गर्दा आवश्यकता अनुसार खर्चको सक्कली वा प्रतिलिपी थिल भरपाइहरू समेत गाउँपालिकामा पेश गर्नुपर्ने हुनसक्छ । उक्त प्रक्रिया पुरा नभएको अवस्थामा गाउँपालिकाको शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा बाट निकास भएकै रकम बेरुजु हुन गइ सम्बन्धित विद्यालयले फिर्ता गर्नुपर्ने हुनसक्छ ।

१४) विद्यालयले दिवा खाजा कार्यक्रमका लागि बजेट माग गर्ने प्रक्रिया:

सामुदायिक विद्यालयहरूले निम्न अनुसार गाउँपालिका संग बजेट माग गर्नुपर्दछ ।

- क) विद्यालयहरूले सम्बन्धित विद्यालयमा अध्ययन गर्ने प्रारम्भिक बालविकास देखि कक्षा ५ सम्मका विद्यार्थीहरूका लागी प्रति दिन रु २० का दरले हिसाब गरी वार्षिकरूपमा १८० दिन नबढ्ने गरी हिसाब गर्नुपर्छ र त्रैमासिकरूपमा वा गाउँपालिकाले तोकेको समयसिमा अनुसार माग गर्नुपर्छ ।
- ख) पहिलो त्रैमासिकमा शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (IEMIS) मा समावेश भइ सत्यापन भएको विद्यार्थी संख्याको आधारमा त्यस त्रैमासिकमा अनुमानित कक्षा संचालन हुने दिन समेतलाई आधार मानी बजेट माग गर्न सकिने छ । दोश्रो त्रैमासिक पश्चात स्वीकृत नम्सका आधारमा पहिलो त्रैमासिकको खर्च फर्चौट गरि खर्च माग गर्नुपर्ने छ ।
- ग) अनुदान रकम निकासी भाग गर्दा अनुसूचि ५ मा उल्लेखित अनुदान निकासी फारम भरि विद्यालय व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष र प्रधानध्यापक को संयुक्त दस्तखत र विद्यालयको छाप लगाइ गाउँपालिकाको शिक्षा शाखामा पेश गर्नुपर्ने छ । साथै पछिल्लो किस्ता रकम भाग गर्दा पहिलो किस्ता रकमको खर्चको विवरण सहित पेश गर्नुपर्ने छ ।

[Handwritten signature]
सहायक प्रमुख अधिकारी
अध्यापक

Handwritten signature

१५) दिवा खाजाको लागि रकम निकास गर्ने प्रक्रिया:

नगरपालिकाले दिवा खाजा व्यवस्थापनका लागि नगद निकास देहाय बमोजिम गर्नेछ ।

क) विद्यालय बाट पहिलो त्रैमासिक किस्ता रकम माग र शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (EMIS) मा समावेश भइ सत्यापन भएको विद्यार्थी संख्याको आधारमा पहिलो त्रैमासिक किस्ता रकम गाउँपालिका द्वारा सम्बन्धित विद्यालयको खातामा निकास गरीनेछ ।

ख) गाउँपालिकाले दोश्रो त्रैमासिक देखि विद्यालयमा बजेट निकास गर्दा विद्यालयमा विद्यार्थीको भौतिक उपस्थितिमा विद्यालय संचालन भएको दिन खाजा उपलब्ध गराइएका विद्यालयको प्रधानाध्यापक र विध्यम अध्यक्षबाट विद्यार्थीको संख्यात्मक हाजिरी विवरण प्रमाणित गराइ गाउँपालिकामा संकलन गरी मूल्यांकन गरी दिवा खाजा कार्यक्रमलाई प्रतिकूल असर नपर्नेगरी थप अनुदान उपलब्ध गराइने छ । यसरी प्रत्येक त्रैमासिक निकास गर्दा उक्त समय भन्दा अगाडी निकास गरिएको रकम सदुपयोग भएको सुनिश्चित गरिनेछ ।

-परिच्छेद - ६

दिवा खाजा कार्यक्रम संचालनको लागि कार्यान्वयन प्रकृया तथा संस्थागत संरचना

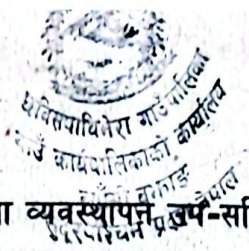
१६) स्थानीयतहको कार्यक्रम कार्यान्वयन संयन्त्र:

नगरपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरुमा दिवा खाजा व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी गाउँपालिकास्तरीय दिवा खाजा व्यवस्थापन उप-समितिको हुनेछ । उक्त समितिमा देहाय बमोजिमका सदस्यहरु रहनेछन् ।

क. गाउँपालिका उपाध्यक्ष	अध्यक्ष
ख. सामाजिक विकास समितिको संयोजक	सदस्य
ग. गाउँपालिका अध्यक्षले तोकेको वडा अध्यक्ष मध्ये एक जना	सदस्य
घ. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
ङ. विद्यालय व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष मध्येबाट गाउँपालिका अध्यक्षले तोकेको एक जना	सदस्य
च. प्रधानाध्यापकहरु मध्ये समितिका अध्यक्षले मनोनित गरेको एक जना	सदस्य
छ. स्थानीयतह भित्रका महिला शिक्षकमध्ये समितिका अध्यक्षले मनोनित गरेका शिक्षक एक जना	सदस्य
ज. कृषि विकास शाखा हेर्ने शाखा प्रमुख	सदस्य
झ. स्वास्थ्य शाखा हेर्ने शाखा प्रमुख	सदस्य
ञ. महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा प्रमुख	सदस्य
ट. शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

आवश्यकता अनुसार कृषक, सहकारीका प्रतिनिधी, दातृ निकायका प्रतिनिधि र अन्य शाखा आदिलाई आमन्त्रित गर्न सकिने छ ।

Handwritten signature
गाउँपालिका प्रमुख

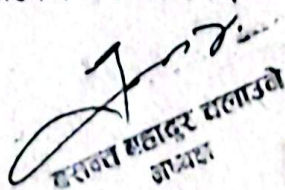
- १७) गाउँपालिका स्तरीय विद्यालय दिवा खाजा व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी:
- क) दिवा खाजाको लागि तोकेको राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूपका स्थानीय मापदण्ड र स्तर निर्धारण तथा कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।
  - ख) दिवा खाजा कार्यक्रमको लागी वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तयार गरी नीति निर्धारण समितीमा पेश गर्ने ।
  - ग) दिवा खाजा कार्यक्रमको कार्ययोजना बनाउने र कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
  - घ) दिवा खाजाको साप्ताहिक मेनु निर्धारण गरी कार्यान्वयनको लागि विद्यालयलाई उपलब्ध गराउने ।
  - ङ) दिवा खाजा व्यवस्थापनका लागि वार्षिक बजेट, कार्यक्रम, कार्यनीति तयार गर्ने ।
  - च) कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न विद्यालयलाई सहजिकरण तथा समन्वय गर्ने ।
  - छ) निर्धारित मापदण्ड अनुरूप खाजा उपलब्ध भएको सुनिश्चित गर्ने र कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने ।

१८) गाउँपालिकाको काम, कर्तव्य र भूमिका:

- क) दिवा खाजा व्यवस्थापनको लागि सङ्घीय र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान रकम बाहेक दिवा खाजाको व्यवस्थापनकालागी थप बजेटको व्यवस्थापन तथा बाँडफाँड गर्ने ।
- ख) शिक्षा शाखाबाट प्रस्तुत भएको दिवा खाजाको कार्ययोजना, र वार्षिक बजेटलाई स्वीकृत गर्ने ।
- ग) शिक्षा समितिबाट पेश भएको नीति, नियम, योजना तथा कार्यक्रमहरुको मस्यौदामाथि छलफल गरी आवश्यक परिमार्जन सहित स्विकृत गर्ने ।
- घ) दिवा खाजा व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम तयार गरी, कार्यान्वयन गराउने ।
- ङ) दिवा खाजाको विस्तार तथा गुणस्तरको लागि चाहिने स्रोतको लागि प्रदेश सरकार, अन्तरपालिका र दातृनिकायहरु सँग सहयोग र सहकार्यका लागि पहलगर्ने ।
- च) निर्धारित मापदण्ड, गुणस्तर तथा परिमाण अनुसार विद्यालयमा दिवा खाजा संचालन, व्यवस्थापन, विभिन्न क्षेत्र बिचको समन्वय सहकार्य लागायत सम्पूर्ण कार्यको अनुगमन गरी समयमै पृष्टपोषण दिने ।

१९) गाउँ शिक्षा समितिको काम, कर्तव्य र भूमिका:

- क) न्यूनतम मापदण्ड र आवश्यक पूर्वाधारहरुको व्यवस्थापनको लागि चाहिने आर्थिक तथा जिन्सी स्रोत व्यवस्थापनको लागि वडा कार्यालय, गाउँपालिका लगायत अन्य निकाय र दाताहरु सँग सहकार्य गर्ने ।
- ख) आफ्नो मातहतको सम्पूर्ण निकाय तथा विद्यालयहरुलाई आवश्यक निर्देशन दिने ।
- ग) कार्यक्रम व्यवस्थापन तथा स्रोत परिचालनका लागि निजि क्षेत्र तथा स्थानीयसरकारी, गैर सरकारी सङ्घसंस्थाहरु सँग समन्वय र साभेदारी गरी कार्यक्रम व्यवस्थापनको उपयुक्त ढाँचा निर्धारण गर्ने र सो अनुसार कार्यान्वयन गर्ने ।
- घ) कार्यक्रम कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने गराउने ।

हरिबाबु शहादुर मालाउवे
अध्यक्ष

२०) सामाजिक विकास समिति को काम, कर्तव्य र भूमिका

- क) समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार गाउँपालिका अन्तर्गतका कृषि, पशुपक्षि, सामाजिक सुरक्षा शाखाका प्रमुखहरु लगायत अन्य सरोकारवालाहरुलाई पनि आमन्त्रण गरी बहुक्षेत्रीय प्लेटफर्म कायम गरी आवश्यक सहयोग र सहकार्यका लागि पहल गर्ने ।
- ख) शिक्षा शाखाले पेश गरेको दिवा खाजाको कार्ययोजना र बजेटमाथि आवश्यक छलफल गरी अनुमोदन गर्ने र कार्यपालिकामा स्वीकृतिको लागि आवश्यक पहल तथा समन्वय गर्ने ।
- ग) दिवा खाजाको सञ्चालनको लागि चाहिने थप नीति, नियम, योजना तथा कार्यक्रमहरुको मस्यौदा तयार गरी स्वीकृतिको लागि कार्यपालिकामा पेश गर्ने ।

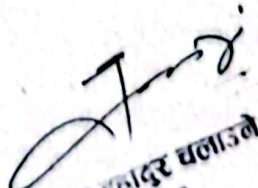
२१) वडा कार्यालयको काम कर्तव्य र भूमिका:

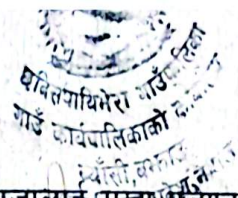
- क) विद्यालयहरुलाई चाहिने आवश्यक पूर्वाधारको लागि स्रोतको पहिचान, व्यवस्थापन र परिचालन गर्ने ।
- ख) तोकिएको मापदण्ड अनुसार मातहतका विद्यालयमा दिवा खाजा कार्यान्वयन भएनभएको अनुगमन गरी आवश्यक सल्लाह र सुझाव सहीत सुधारका प्रयास गर्ने गराउने ।
- घ) विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन वडा तह बाट वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम मार्फत सम्बोधन गरी आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गर्ने ।

२२) गाउँपालिका अन्तर्गतका विषयगत शाखाहरुको काम, कर्तव्य र भूमिका:

१) शिक्षा तथा खेलकुद शाखा:

- क) विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रम संचालन गर्न गाउँपालिकास्तरीय विद्यालय दिवा खाजा व्यवस्थापन उपसमितिले गरेका निर्णयहरुको कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- ख) सम्बन्धित निकाय लगायत शिक्षक, वि.व्य.स.र कृषक समूहहरुको प्रतिनिधिहरुको समन्वयमा तोकिएको मापदण्ड अनुसारको सप्ताहिक मेनु निर्माण गरी गाउँपालिकास्तरीय दिवा खाजा व्यवस्थापन उप-समिति बाट स्वीकृत गराइ प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- ग) दिवा खाजा कार्यक्रम सञ्चालनको लागि वार्षिक कार्ययोजना तथा बजेट बनाई कार्यान्वयन गर्ने र गराउने ।
- घ) दिवा खाजा कार्यक्रम सञ्चालनको लागि चाहिने मानव स्रोत तथा कर्मचारी आवश्यकता पहिचान, परिचालनगरी र सोको व्यवस्थापनको लागि गाउँपालिका संग पहल गर्ने ।
- ङ) तोकिएको मापदण्ड तथा नियमअनुसार बालविकास केन्द्र र कक्षा १ देखि ५ सम्मका विद्यार्थीहरुको दैनिक हाजिरी विद्यालयले प्रमाणित गरी पठाएको र मागको आधारमा दैनिक प्रति विद्यार्थी रु २० का दरले हुन आउने रकम त्रैमासिक रूपमा निकाशाको लागी गाउँपालिका आर्थिक प्रशासन शाखामा सिफारिस गरि पठाउने ।

बसन्त शहादुर घलाउले
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

- च) प्रधानाध्यापकहरूको माषिक बैठकमा दिवा खाजालाई मुख्य एजेण्डाको रूपमा छलफल गर्ने गराउने ।
- छ) दिवा खाजा सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा कार्यरत कर्मचारी तथा अन्य सरोकारवालाहरूको (भान्से, वि.व्य.स.र शिक्षकहरूको) क्षमता विकासका लागि पहल गर्ने ।
- ज) विद्यालय, सहकारी तथा कृषक र कृषक समूह विच सम्झौता गर्न सहजिकरण गर्ने ।
- झ) दिवा खाजाको कार्यान्वयन तोकिएको मापदण्ड अनुसारको भए नभएको अनुगमन गरी आवश्यक सल्लाह सुझाव र सहजीकरण गर्ने गराउने ।
- ञ) विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रमका सम्बन्धमा माथिल्लो निकाय बाट प्राप्त निर्देशनहरू कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

२) कृषि तथा पशुपक्षि शाखा:

- क) गाउँपालिका भित्र रहेका सहकारी, कृषक तथा पशुपालन समूह, अगुवा कृषक र कृषि उपज संकलनकर्ताहरूको विवरण अध्यावधिक गरी दस्तावेजिकरण गर्ने ।
- ख) कृषक समूह गठन, पुर्नगठन, दर्ता र नविकरण, सुचिकृत गर्ने ।
- ग) तोकिएको मापदण्ड भित्र रहि विद्यालय, सहकारी, कृषक र अन्य सरोकारवालाहरू वीच सम्झौता गर्न सहजीकरण गर्ने ।
- घ) कृषकहरूको क्षमता तथा सिप विकास र अनुदान सहयोगका लागि योजना तर्जुमा गरि बजेट विनियोजनका लागि वकालत गर्ने ।

३) स्वास्थ्य शाखा:

- क) पोषणयुक्त विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न गाउँपालिकास्तरमा नीति तथा योजना निर्माणमा सहकार्य गर्ने ।
- ख) शाखाले बालबालिकाको स्वास्थ्य आवश्यकतालाई ध्यान दिदै पोषण र स्वास्थ्यका मापदण्ड तयार गरी गुणस्तरीय र पोषणयुक्त खाद्य पदार्थलाई विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रममा समावेश गर्न मदत गर्ने ।
- ग) विद्यालयमा स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गरी विद्यालय दिवा खाजा गुणस्तरीय, प्रभावकारी कार्यान्वयन र अन्य स्वास्थ्यका कार्यक्रमहरू सँग सहकार्य गर्न पहल गर्ने ।
- घ) स्थानीय कृषक, विद्यालय व्यवस्थापन समिति र अन्य सरोकारवालाहरूलाई पोषणयुक्त दिवा खाजा उत्पादन, तयारी र वितरण सम्बन्धि तालिम प्रदान गर्ने ।

२३) विद्यालयका प्रधानाध्यापकको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी:

- क) विद्यार्थीको दैनिक उपस्थिति नियमित अध्यावधिक भएको सुनिश्चित गर्ने र सोहि आधारमा विद्यालयमा दैनिक खाजा पकाउन खाद्यान्नको व्यवस्थापन गर्ने र खाजा तयार गर्न तोकिएको व्यक्तिलाई उपलब्ध गराउने ।
- ख) गाउँपालिकाबाट खाजाको रकम निकासालाई सम्झौता र कारोबारको आधारमा सहकारी/कृषकसमूह/कृषि फर्मलाई मासिक रूपमा उपलब्ध गराउने ।

[Handwritten signature]
नयाँ बजार, काठमाडौं
०७२२

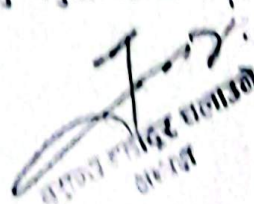
- ग) दिवा खाजा तयार गर्ने, प्रयोग हुने खाद्य सामग्री अन्त्य सामग्रीहरूको उचित भण्डारण गर्ने ठाउँ, दिवा खाजा पकाउने ठाउँ उपलब्ध गराउनका साथै सरसफाईको उचित प्रबन्ध गर्न गराउन सहयोग पुर्याउने ।
- घ) दिवा खाजाको आम्दानी खर्चको हिसाव लिई मासिक प्रगति विद्यालय व्यवस्थापन समितिबाट पारित गरी गाउँपालिकामा पेशगर्ने ।
- ङ) दिवा खाजा सम्बन्धमा गाउँपालिकाबाट प्राप्त निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।
- च) विद्यार्थीको भर्ना, नियमितता, सिकाई अवस्था, स्वास्थ्य र पोषण तथा सरसफाई बारे अभिभावकलाई जानकारी गराउने ।
- छ) दिवा खाजा कार्यक्रमको सक्षिप्त सूचनामूलक चार्ट तयार गरी कार्यालय कक्षमा प्रदर्शन गरी राख्ने ।
- ज) विद्यालयमा दिवाखाजा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने थप स्रोत साधन तथा सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- झ) नियमित अनुगमन गरी सुझाव कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- ञ) अभिभावक भेला गराई स्वच्छ शैक्षिक वातावरण सिर्जना गर्न अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- ट) वार्षिक रूपमा सामाजिक परीक्षण र लेखा परिक्षण गराई सम्बन्धित निकायमा तोकिएको ढाँचामा प्रतिवेदन पठाउने ।
- थ) यस निर्देशिका तथा प्रचलित कानूनले तोकेका अन्य कार्य गर्ने ।

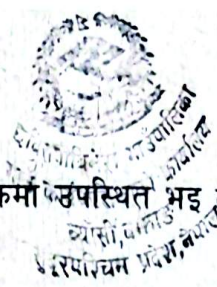
२४) विद्यालय व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी:

- क) प्रत्येक वर्ष शैक्षिकसत्र प्रारम्भ हुनुपूर्व दिवा खाजा व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयनको सम्बन्धमा समिधा गरी प्रतिवेदन तथा वार्षिक कार्ययोजना निर्माण गर्न लगाउने ।
- ख) तोकिएको मापदण्ड अनुरूपमा भान्सा भण्डारण सरसफाई खाद्य सामग्री र खाजाको व्यवस्था गर्ने ।
- ग) खाजा तयारी व्यवस्थापन अनुगमन गरी देखिएका समस्या समाधानका उपाय अवलम्बन गर्ने, गराउने ।
- घ) विद्यालय दिवा खाजाको अभिलेख राख्ने, राख्न लगाउने ।
- ङ) स्थानीयकृषि उत्पादनबाट दिवा खाजाका लागि आवश्यक खाद्य सामग्री उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउन बहुपक्षिय समन्वय र सहकार्य गर्ने ।

२५) अभिभावक/आमा समूह काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी:

- क) विद्यालयमा खाजा तयारी तथा वितरणमा रेखदेख तथा सहयोग गर्ने ।
- ख) विद्यालयको माग अनुसारको खाद्य सामग्रीहरू उत्पादन गर्ने, गराउने ।
- ग) विद्यालयमा दिवा खाजाको लागि स्थानीय उत्पादित गुणस्तरीय खाद्य सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने ।
- घ) आफूना बालबालिकालाई विद्यालयले मेनु अनुसारको खाजा उपलब्ध गरे, नगरेको छलफल तथा अनुगमन गर्ने ।

विद्यालय व्यवस्थापन समिति
गाउँपालिका

ड) विद्यालयले आयोजना गरेको भेला वा बैठकमा उपस्थित भइ तोकिएको जिम्मेवारी अनुसार सहयोग गर्ने र गराउने ।

परिच्छेद - ७

दिवा खाजाको लागि खाद्य सुरक्षा, स्वच्छता तथा गुणस्तर सम्बन्धी व्यवस्था

२६) दिवा खाजा तयारिका क्रममा अपनाइने खाद्य सुरक्षा तथा स्वच्छता

२६.१. सरसफाई राख्ने सम्बन्धमा:

- क) भान्साको नियमित सरसफाई, खाना छुँदा र पकाएको खाना वालवालिकाहरूलाई वितरण गर्ने बेलामा नियमित साबुन पानिले मिचि मिचि हात धुने र विद्यार्थीहरूलाई पनि अनिवार्य धुन लगाउने ।
- ख) खाना पकाउँदा र खुवाउँदा प्रयोग गरीने सामग्रीहरू सधैं सफा राख्ने ।
- ग) भान्सा र खानेकुरामा किरा, मुसा र अन्य जिवहरू प्रवेश गर्न नदिने र सुरक्षित राख्ने ।

२६.२. सुरक्षित पानी र खाद्यवस्तुको मात्र प्रयोग गर्ने सम्बन्धमा:

- क) पानि सुद्धिकरणका विभिन्न विधिहरू प्रयोग गरी सुद्धिकरण गरेर सफा पानी पिउने ।
- ख) ताजा र पौष्टिक खाद्यवस्तुहरू प्रयोग गर्ने र खानेवानी बसाल्ने । फलफुल तथा तरकारी जस्ता नपकाइ खाने खानलाइ सफा र सुरक्षित पानिले धोएर मात्र प्रयोग गर्ने ।
- ग) दुधजन्य खाद्यवस्तुहरूको प्रयोग हुने खाजाहरूमा राम्रो सँग उमालेर प्रयोग गर्ने र उपभोग्य मिति नाघेका खाद्यसामग्री वा खानेकुराहरू प्रयोग नगर्ने ।

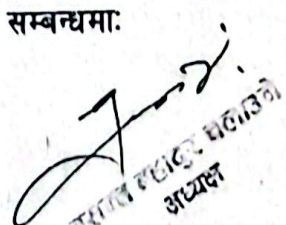
२६.३. राम्ररी पकाउने सम्बन्धमा:

- क) खाद्यवस्तुहरूको तयारी गर्दा खानेकुराहरू राम्ररी पकाउने, दुध, तरकारी, भोल तथा अन्य पेय खाद्यवस्तुलाई समेत राम्रोसँग पकाकाएर वा उमालेर मात्र प्रयोग गर्ने ।
- ख) खाना तयार भएपछि विद्यार्थीहरूले खानसक्नेगरी चाडो भन्दा चाडो खुवाउने ।
- ग) काँचो मासु तथा पशुजन्य खाद्यवस्तुलाई अन्य खाद्यवस्तुहरूबाट अलग राख्ने, पकाएको वा नपकाएको खानेकुराहरू नमिसाएर अलग अलग राख्ने ।

२७) सफा पानीको उपलब्धता र सरसफाई क्रियाकलाप सम्बन्धमा:

- क) विद्यालयमा उपयुक्त खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता को लागि विद्यालयले आवश्यक व्यवस्था गर्नुपर्नेछ । यस्तो सुविधाको उपलब्धता तथा पूर्वाधार व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिकाले सम्बन्धित निकाय, दातृसंस्थाहरूबाट समेत सहयोग परिचालन गर्न सक्ने छ । खाजा खानु अगाडी सबै विद्यार्थीहरूलाई नियमित हात धुने र सरसफाई गर्ने गराउने सुनिश्चितता प्र.अ. ले गर्नु पर्दछ

२८) विद्यालय स्वास्थ्य तथा पोषण सचेतना क्रियाकलाप सम्बन्धमा:

सहायक शिक्षक, विद्यालय
अध्यक्ष

(Handwritten signature)

- क) विद्यार्थीहरुलाई जुकाको औषधि, भिटामिन ए तथा आइरन फोलिक एसिड चक्री (किशोरीलाई मात्र) खुवाउने लगायत अन्य पोषण तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरु गर्न वडामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुले विद्यालय र गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा सँग समन्वय गरी उपलब्ध गराउनुपर्ने छ।
- ख) विद्यार्थीहरुलाई पोषण शिक्षा र सचेतना जागरणका लागि विद्यालयहरुले खाना तथा पोषण मेला, पोषणयुक्त खाद्य सामग्री सडकलन तथा प्रदर्शनी, करेसावारी तथा बगैँचा अवलोकन भ्रमण, पोषण खेल जस्ता क्रियाकलापहरु आयोजना गर्नसक्ने छ।

२१) करेसावारी व्यवस्थापन सम्बन्धमा:

- क) बालवालिकाहरुका लागि ताजा तरकारी आपूर्ति गर्न र प्रयोगात्मक अभ्यासको माध्यमबाट विद्यार्थीहरुलाई व्यवसायिक शिक्षा प्रदान गर्न विद्यालयहरुमा रहेको जग्गा वा अन्य व्यक्तिको जग्गा भाडा लिएर पनि करेसावारी व्यवस्थापन गर्न सक्नेछ।
- ख) आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकाले करेसावारी व्यवस्थापनका लागि विद्यालयहरुलाई विउविजन, उपकरण औजार र प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउन सक्नेछ।

परिच्छेद - ८

३०) दिवा खाजा कार्यक्रममा लागत साभेदारी:

- क) विद्यालय दिवा खाजा प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा स्थानीयउत्पादन केन्द्रित बनाउन गाउँपालिकाले जिल्ला शिक्षा तथा युवा खेलकुद समन्वय ईकाइ, प्रदेश सरकार र नेपाल सरकार लगायत अन्य दातृ निकाय, निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरी अनुदान प्राप्त गर्ने व्यवस्था मिलाउने छ।
- ख) गाउँपालिका भित्र वा बाहिर रहेका सहकारी, आमा समूह, कृषक समुहहरु सँग आवश्यक वित्तीय, व्यवस्थापकीय तथा लागत साभेदारी गरी आवश्यक सहयोग प्राप्तगर्ने छ।
- ग) बजेटको उपलब्धता र स्रोतको आधारमा गाउँपालिकाले दिवा खालाई कमशः विस्तार गर्नसक्ने छ।

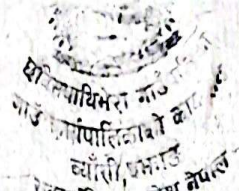
परिच्छेद - ९

दिवा खाजाको अनुगमन तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था

३०) दिवा खाजा कार्यक्रमको अनुगमन:

- क) दिवा खाजा कार्यक्रम व्यवस्थापनलाई मापदण्ड अनुसारको गुणस्तरीय बनाउन आवश्यक खाद्यसामग्री उत्पादन, आपूर्ति, खरिद, भण्डारण, तयारी, बालवालिकालाई खाजा खुवाउने फोहरको दिगो व्यवस्थापन तथा समग्र कार्यक्रमको अनुगमन तथा अनुगमनको लागि आवश्यक समन्वय र संयोजन गर्ने जिम्मेवारी गाउँपालिका शिक्षा तथा खेलकुद शाखाको हुनेछ।

(Handwritten signature)
अध्यक्ष

- ख) शिक्षा तथा खेलकुद शाखाले वार्षिक अनुगमन प्रतिवेदनमाथि सोहि अनुसार नियमित अनुगमन गर्नेछ र गाउँपालिकास्तरीय विद्यालय दिवा खाजा व्यवस्थापन उपसमिति र गाउँपालिकाका मुख्य नेतृत्व तथा अन्य कर्मचारीहरुबाट समेत अनुगमन गरीने छ ।
- ग) अनुगमन गर्दा अनुसूची-६ मा भएको अनुगमन चेकलिष्टको आधारमा गरिनेछ ।

३१) दिवा खाजा कार्यक्रमको अभिलेख

प्रत्येक विद्यालय र वि.व्य.स.ले दिवा खाजा सम्बन्धी विद्यार्थीहरुको भर्ना, सहभागिता, सिकाइ उपलब्धि को साथै खरिद योजना तथा खाद्य सामग्री खरिद बिल तथा खर्चको भरपाई लगायत अन्य प्रगति र सफलताको विस्तृत अभिलेख राख्नेछ । त्यसैगरी गाउँपालिका शिक्षा तथा खेलकुद शाखाले पनि विद्यालयहरुले पेश गरेको प्रतिवेदनहरुलाई एकीकृत गरी गाउँपालिकास्तरीय अभिलेख तयार पार्नेछ ।

३२) दिवा खाजा कार्यक्रमको प्रतिवेदन

दिवा खाजा कार्यक्रमको प्रतिवेदन विद्यालय र शिक्षा तथा खेलकुद शाखाले देहायबमोजिम गर्ने छ ।

१) विद्यालय तहबाट पेश गर्नुपर्ने प्रतिवेदन

विद्यालय तहको प्रतिवेदन सम्बन्धित विद्यालयको प्रधानाध्यापकले तयार गरी विद्यालय व्यवस्थापन समितिको सहयोगमा निम्नअनुसारको प्रतिवेदन तयार गरी गाउँपालिका शिक्षा तथा खेलकुद शाखामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

क) विद्यार्थीहरुको मासिक हाजिरी रेकर्ड तयार गरी पेश गर्ने

ख) वार्षिक खरिद योजनाको आधारमा प्रगति प्रतिवेदन

ग) त्रैमासिक प्रगति प्रतिवेदन सँगै अर्को त्रैमासिकका लागि अनुदान रकम माग फारम समेत पेश गर्नुपर्ने छ ।

घ) वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

२) गाउँ शिक्षा तथा खेलकुद शाखा:

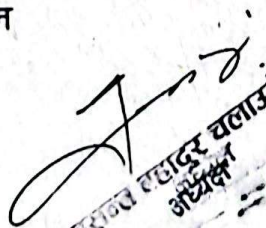
शिक्षा तथा खेलकुद शाखाले तोकिएको मापदण्डका आधारमा प्रतिवेदन तयार गरी गाउँपालिकास्तरीय विद्यालय दिवा खाजा व्यवस्थापन उपसमिति बाट स्वीकृति गरी सम्बन्धित शाखा, समिति तथा निकायमा पेशगर्नुपर्ने छ ।

क) एकीकृत वार्षिक खरिद योजना

ख) एकीकृत त्रैमासिक प्रगति प्रतिवेदन

ख) एकीकृत वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

ग) अनुगमन प्रगति प्रतिवेदन

उपसमिति अध्यक्ष
दिवा खाजा

छबिसपाथिभेरा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
ब्याँसी, बमोजिम
सुदूरपश्चिमी प्रदेश, नेपाल
ब्याँसी, बमोजिम
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल
अनुसूची: २

[Handwritten signature]

कृषि उपजहरु खरिद तथा आपूर्ति सम्बन्धी विद्यालय र कृषि सहकारी/कृषक समूह/ कृषकबीच
सम्झौता पत्रको नमूना ।

मिति:

नेपाल सरकारबाट ससर्त अनुदानकोरूपमा स्थानीय तह मार्फत सञ्चालित सामुदायिक विद्यालय दिवाखाजा कार्यक्रमलाई व्यवस्थित बनाउन नेपाल सरकारले जारी गरेको स्थानीय उत्पादनमा आधारित पोषणयुक्त विद्यालय दिवाखाजा प्रारूप २०८१ स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएको छ। स्थानीय कृषि सहकारी/ कृषक समूह/ कृषकबाट उत्पादित कृषि उपजहरुको उपयोग गरी ..... जिल्लाको .....पालिकामा स्थानीय उत्पादनमा आधारित पोषणयुक्त विद्यालय दिवाखाजा कार्यक्रम नियमितरूपमा सञ्चालन गर्न आवश्यक खरिद तथा आपूर्ति व्यवस्थित गर्न विद्यालय र कृषि सहकारी/कृषक समूह/स्थानीय कृषकबीच भएको सम्झौता।

सम्झौता नम्बर:

प्रथम पक्ष:

.....
.....

दोस्रो पक्ष:

.....
.....

बीच संलग्न अनुसूचीमा उल्लेख गरिए बमोजिम विद्यालय दिवाखाजा सम्बन्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सहमत छौं । यस कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि हामी दुवै प्रथम र दोस्रो पक्षबीच देहाय बमोजिमका स्थानीय स्तरमा उत्पादित खाद्य सामग्रीको खरिद तथा नियमित आपूर्तिको लागि निम्न लिखित शर्तहरुमा निर्हित रही गर्ने गराउने भनी यो सहमति पत्रमा हस्ताक्षर गरी एकएक प्रति लियौं दियौं ।

सम्झौताका बुँदा तथा शर्तहरु

[Handwritten signature]
सञ्जय शर्मा
अध्यक्ष

१. उपभोग्य वस्तु तथा परिमाण
१.१ दोस्रो पक्षले अनुसूची १ मा उल्लेख भए बमोजिमको परिमाणमा उर्ध्वगुणस्तरीय खाद्य सामग्रीको आपूर्ति प्रथम पक्षलाई गर्नु पर्ने छ ।
१.२ दिवाखाजाको लागि आवश्यक खाद्य सामग्री उपलब्ध भएसम्म स्थानीय कृषकसंग खरिद गरी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

२. मूल्य

- २.१ खाद्य सामग्रीको प्रति इकाई मूल्य दुवै पक्षको सहमतिमा निर्धारित अनुसूची १. मा उल्लेख भए बमोजिम आपूर्ति गराउनु पर्ने छ ।

३. ढुवानी

- ३.१ उपभोग्य सामग्रीहरूको आपूर्ति अनुसूची १ मा उल्लेख भएको निर्धारित परिमाण तथा मूल्य विश्लेषण अनुसार सम्बन्धित विद्यालयहरूलाई आपूर्ति गर्नुपर्नेछ ।
३.२ उपभोग्य सामग्रीको आपूर्ति मिति पहिलो र दोस्रो पक्षको आपसि सहमतीबाट निर्धारण गरिने छ ।
३.३ दोस्रो पक्षले आपूर्ति गरिएका उपभोग्य खाद्य सामग्रीको अनुसूची १ मा व्यवस्था भए बमोजिम २ प्रति आपूर्ति सुनिश्चितता पत्र पहिलो पक्षलाई उपलब्ध गराउनुपर्नेछ। आपूर्ति गरिएको खाद्य सामग्रीको प्राप्ति विवरण दस्तखत सहित बुझिलिएको रसीद/भर्पाई प्रथम पक्षले दोस्रो पक्षलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
३.४ यदि कुनै कारणवस तोकिएको मितिमा वस्तु आपूर्ति गर्न नसकिने अथवा ढिलाई हुनसक्ने अवस्था भएमा एक हप्ता अगावै आपूर्ति तालिका र आपूर्ति गर्न नसकिने वस्तुको परिमाण समेत खुलाई दोस्रो पक्षले प्रथमपक्षलाई लिखित कारण सहित जानकारी गराउनुपर्नेछ ।

४. गुणस्तरको प्रत्याभूति

- ४.१ विद्यालयको तर्फबाट तोकिएको अधिकारिक व्यक्तिले आपूर्ति गरिएको खाद्य सामग्रीको गुणस्तर मापन गर्न सक्नेछ ।
४.२ कुनै कारणवश आपूर्ति गरिएका खाद्य वस्तु तोकिएको गुणस्तर भन्दा कम भएको पाइएमा सोको जानकारी दोस्रो पक्षलाई समयममा गराउनु पर्नेछ। कम गुणस्तरको खाद्य सामग्री बुझ्न र भुक्तानी दिन विद्यालय बाध्य हुने छैन ।

५. भुक्तानीका सीमा तथा प्रक्रिया

- ५.१ प्रत्येक महिनाको मसान्तमा दोस्रो पक्षले हस्तान्तरण गरिएका खाद्य सामग्रीहरूको बील/विजक प्रथम पक्षलाई अनुसूची १ मा उल्लेख भए बमोजिम पेश गर्नु पर्नेछ ।
५.२ प्रथम पक्षले स्थानीय तहबाट दिवाखाजा वापत निकास्रा भएको रकम सात दिनभित्र दोस्रो पक्षलाई पेश गरेका आधिकारिक विल विजकका आधारमा नियमानुसार भुक्तानी दिनुपर्नेछ ।

६. मूल्य भिन्नता

- ६.१ कृषि उपजको मूल्यमा विशेष परिस्थिति जस्तै प्राकृतिक प्रकोप, खडेरी जस्ता अपवादका अवस्था बाहेक अन्य अवस्थामा मूल्य भिन्नता स्वीकार्य हुनेछैन ।

दस्तावेज खडादुर पलाउकी
अध्यक्ष

[Handwritten signature]

६२ मुख्य भिन्नता हुनु भने अवस्था आइपरेको खण्डमा स्थानीय तहसंगको समन्वयमा यस सम्झौताका दुवै पक्षहरूबीच हुने औचित्यपूर्ण आपसी सहमतिमा मात्र गर्न सकिनेछ ।

७. सहजीकरण

७.१ कुनै प्रक्रियागत सबाल समस्या समाधानको लागि परामर्श सुन्नाको आवश्यकता परेमा तय्यो पक्षीय सहजकर्ताको सहयोग निश्चित उद्देश्यको लागि निम्न सकिनेछ।समस्या समाधानका लागि स्थानीय तहको शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखाले आवश्यक सहयोग हुनेछ।

७.२ स्थानीय उत्पादनमा आधारित विवाखाजा कार्यक्रमलाई व्यावस्थित र थप प्रभावकारी बनाउन सम्झौताका दुवै पक्ष र सरोकारवालाबिच त्रैमासिकरूपमा कार्यान्वयनको समिक्षा हुनेछ ।

८. अवधि:

८.१ सामान्यतया यस सम्झौताको अवधि ..... मसान्त सम्मको हुनेछ ।

यो सम्झौता मिति ..... गते ..... दिन मा देहायका दुवै पक्षबाट हस्ताक्षर गरी सम्पन्न भयो ।

पथम पक्षको तर्फबाट विद्यालयको छाप	नाम: पद: हस्ताक्षर: मिति: स्थान:
दोस्रो पक्षको तर्फबाट कृषि सहकारी वा कृषक समूहको छाप:	नाम: पद: हस्ताक्षर: मिति: स्थान:
साक्षी रोहवर स्थानीय तहको शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा	नाम: पद: हस्ताक्षर: मिति: स्थान:
साक्षी रोहवर वडा कार्यालय,	नाम: पद: हस्ताक्षर: मिति: स्थान:

[Handwritten signature]
बसन्त रसादर चलाउने
अध्यक्ष

छवि सपाधिभेरा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
ब्याँसी, बझाङ
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

[Handwritten signature]

अनुसूचि: ३
खाद्य परिमाण दररेट मूल्य (विरलेषण)

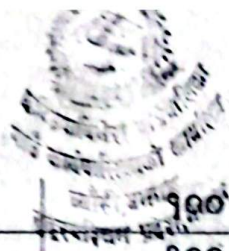
स	खाद्य सामग्री	प्रति (किलोग्राम)	आपूर्ति भएको खाद्य सामग्रीको परिमाण (के.जी)	जम्मा मूल्य	कुल जम्मा	कैफियत
	अन्न समूह					
१	चामल	८०				
२	चामलको पिठो	८५				
३	चिउरा/भुजा	१५०				
४	गहुँको पिठो	६५				
५	कोदोको पिठो	१००				
६	मकैको पिठो	७०				
७	जीको पिठो	१००				
८	मकै	५०				
९	गहुँ	६०				
१०	एवा	१२०				
११	मासुँ	१२०				
	वेडागुडी समूह (दलहन)					
१०	गहत	२००				
११	गुँरास	२५०				
१२	क्या	२००				
१३	केराउ	१८०				
१४	भटमास	१००				
१५	सिमि राहमा	२५०				
१६	मासको दाल	२५०				
१७	मसुरीको दाल	२००				
१८	चना	१८०				
	ग्रीन/तरकारी हरियो खाद्यपान					

[Handwritten signature]

೧೯	तरल							
೨೦	आलु		५०					
೨೧	पिडानु		५०					
೨೨	हरियो केराउ		१००					
೨೩	फर्सी		५०					
೨೪	काउली		८०					
೨೫	बिचिन्डो		७०					
೨೬	लौका		६०					
೨೭	करेला		५०					
೨೮	स्कस		५०					
೨೯	बन्ना		५०					
೩೦	भेंडेखुर्सानी		१२०					
೩೧	भिण्डी		६०					
೩೨	टमाटर		१००					
೩೩	प्याज		१००					
೩೪	मूला		४०					
೩೫	चातो		४०					
೩೬	काँको		१००					
೩೭	गाजर		१००					
೩೮	साग (रायो, फापर, पालुङ्गो, धनिया, बेथे, रुधो, निउरो, सिस्नो, कर्कलो, जरक, फर्सिको मुन्टा)		१००					
पशुजन्य तथा फलफुल								
೩೯	केरा		१२०					
೪೦	कुलम		४०					
೪೧	मेवा		११०					
೪೨	स्याउ		२५०					
೪೩	नासपत्ती		१००					
೪೪	अम्या		१००					
೪೫	सन्तला		१००					

[Handwritten Signature]
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ

7-2021

16	मैदानी	900			
17	अन्न	900			
18	तेल	300			
19	मिठ	9000			
20	दूध	920			
21	खिजी	920			
22	गुह	920			
23	बाते	920			
24	ऊहं	20			
25	अण्डा	280			

7-2021

बलराम प्रसाद बरालडा
अध्यक्ष

छविसपाथिभेरा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चौसीतिब्बामार्ग
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल
सुदूरपश्चिम प्रदेश

अनुसूची: ४

मिति:

विषय: विद्यालय दिवा खाजामा खाद्यान्न आपूर्तिको लागि कृषक समूह र कृषि सहकारीहरूलाई निवेदन पेश गर्ने बारेको सूचना ।

श्री मत्रै कृषि सहकारीहरू तथा कृषक समूहहरू,

प्रस्तुत विषयमा यस गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा सञ्चालन भइरहेको दिवा खाजा कार्यक्रममा "स्थानीय उत्पादनमा आधारित विद्यालय दिवाखाजा कार्यक्रम व्यवस्थापन कार्यविधि २०८२ अनुसूचि १ र २" अनुसार स्थानीय स्तरमा उत्पादन एवं उपलब्ध हुने खाद्य सामग्रीहरू समावेश भएको दिवाखाजाको मेनु बमोजिम सम्बन्धित विद्यालयहरूसँग सम्झौता गरी निर्यात आपूर्ति गर्ने प्रयोजनका लागि यस नगरपालिकामा नियमानुसार दर्ता भएका इच्छुक कृषि सहकारी, बहुउद्देश्यीय सहकारी, कृषक समूह कृषकले निवेदन पेश गर्नको लागि सूचना प्रकाशन भएकोमा २०८२ साल माघ महिना गतेसम्म गाउँपालिकाको शिक्षा यूवा तथा खेलकुद महाशाखा शाखा वा प्रशासन शाखामा निवेदन पेश गर्न सम्बन्धित सम्पूर्ण सरोकारवालाको जानकारीको लागि यस गाउँपालिकाको मिति निर्णयानुसार यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।

तपसिल :

१. सम्बन्धित कृषक समूह र कृषि सहकारीको दर्ता, पान नं., समूह सहकारीको विधानको प्रतिलिपी तथा गत वर्ष गरेको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपी र कर चुक्ता गरेको प्रमाणको प्रतिलिपी ।

२. कृषक समूह र सहकारीको दिवा खाजामा स्थानीय निर्णयको प्रतिलिपी र सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र

३. मेनु अनुसारको खाजाको लागि स्थानीय कृषि उत्पादनहरू आपूर्ति गर्ने प्रतिवद्धता पत्र र सहकारीको जानकारी फारम ।

थप जानकारीको लागि यस गाउँपालिकाको शिक्षा यूवा तथा खेलकुद महाशाखा शाखा वा प्रशासन शाखामा सम्पर्क गर्न हुन ।

हस्ताक्षर:

नाम:

पद:

बसन्त शहादुर चलाउने
अध्यक्ष

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Page 1

Section header in Hindi, possibly related to a government or institutional document.

Text block on the left side of the page.

Text block on the left side of the page.

Text block on the left side of the page.

Text block on the left side of the page.

Text block on the right side of the page.

Text block on the right side of the page.

Text block on the right side of the page.

Text block on the left side of the page.

Table with multiple columns and rows, containing numerical or categorical data.

Text block on the left side of the page.

Text block on the left side of the page.

Text block on the left side of the page.

Text block on the left side of the page.

Text block on the left side of the page.

Table with multiple columns and rows, containing numerical or categorical data.

Text block on the left side of the page.

Text block on the left side of the page.

Text block on the left side of the page.

Handwritten signature or stamp at the bottom of the page.

Handwritten signature

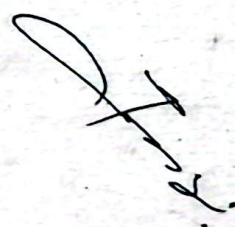
बचत र मौज्जात					
जम्मा बिदाधी भना					
आशाभी वैर्मासिकमा खाजा उपभोग हुन दिन					
घात दिन घात बिदाधी लागत रकम र आवश्यक खाद्य सामग्री					
यस वैर्मासिकको आवश्यक रकम र खाद्य सामग्री					
जम्मा बचत र मौज्जात					
यस वैर्मासिकमा निकास हुनुपर्ने रकम र खाद्यान्न					

वि. व्य. स. अध्यक्षको नाम
हस्ताक्षर
मिति

प्रधानाचार्यको नाम
हस्ताक्षर
मिति

Handwritten signature
बसन्त शर्मा
अध्यक्ष

छवि सपा फिरो गार्डियालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
ब्यसि सी. विभा कालिका
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल
बाँसी, बानेश्वर
असुस्विप दुर्गा, बानेश्वर
अनुगमन फारम

विद्यालयको नाम :

भ्रमण गरेको मिति :

वडा नं.

विद्यालयको कोड नं. :

अनुगमनकर्ताको फोन नं. :

अनुगमनकर्ताको सख्या :

अनुगमनकर्ता विवरण

क्र.स	नाम	सख्या वा शाख	पद
१			
२			
३			
४			
५			

विद्यार्थी भर्ना तथा उपस्थिति विवरण :

विद्यार्थी विवरण	भर्ना विवरण	भ्रमण गर्ने गणना भएको विद्यार्थी
बाल कक्षा	छात्र	छात्र
कक्षा १	छात्रा	छात्रा
कक्षा २		
कक्षा ३		
कक्षा ४		
कक्षा ५		
जम्मा		

श्रीधरल्लो हत्याको हाजिरी विवरण उल्लेख भए अनुसार विद्यार्थी औसत उपस्थिति .....
प्रधानाध्यापक वा शिक्षक र कर्मचारीहरूसँग लिइने अन्तरक्रिया
१. विद्यार्थीहरूको औसत उपस्थिति
क. निरीक्षण गणनाको दिन विद्यार्थीको औसत उपस्थिति
ख. उपस्थिति कम भएमा कारण

अनुगमन फारम
अध्यक्ष

१. खाने ग्याहाने र नगाने केला भएर, १०
२. श्रीमन्मावकले विद्यालय नपडाएर ।
३. घरमा काम परेकाले ।
४. विद्यार्थी परेकाले ।
५. अन्य कारणले ।

२. सबै कक्षाको विद्यार्थीहरूको उपस्थितिको रेकर्ड सधैं राखिने गरिएको छ र छैन ?

- नगरको भए कारण
१. विद्यालय खाना व्यवस्थापन र्माग्न र्माकय छ वा छैन यदि छैन भने किन ?
  २. खाना व्यवस्थापन र्माग्नले के के मा महयोग गर्छन ?
  - क) दुवानी कायमा महयोग गर्दछन ।
  - ख) खाना पकाउनमा महयोग गर्दछन ।
  - ग) परी श्राणको काममा महयोग गर्छन ।

३. खाना व्यवस्थापन समितिको बैठक कति समयमा बस्छ र निर्णय माइन्ट गर्ने गरिएको भए बैठक बसेको भित्ति समेत टिपोट गर्ने ।

१. निर्णयको कार्यान्वयनको स्थिति ?
२. खाना तथा भाँडा बर्तनको भण्डारण कहाँ र कसरी गरिने गरिएको छ ? उल्लेख गर्नुपर्ने ।
३. प्राप्त भाँडा पचाएर पुनारुपमा र्माग्नहरू देखिने स्थानमा राखिएको छन छैन ? उल्लेख गर्नुपर्ने ।
४. विद्यालयले प्राप्त गरिएको भाँडा बर्तन प्रयोगनामा न्याणको छन छैन भने किन ?
५. तैजबुकमा खाद्यन्न तथा गैर खाद्यन्नहरूको रकड राखिएको छ छैन भने किन ?
६. रजिष्टरमा दैनिक र्मासक खाद्यन्नहरूको श्रीमलेख राखिएको छ छैन भने किन ?
७. भान्छा खाना तयारी र विवरण
८. भान्छा कोठाको व्यवस्था कस्तो छ ?
९. चाल्नेको अवस्था कस्तो छ ?
१०. पानी, इथनको व्यवस्था कसरी गरिएको छ ?
११. खाना बनाउने भान्छाको व्यवस्था छ छैन ? भान्छा भान्छा कोठा र भाँडाकुडाको सरसफाई छ छैन भने किन ?
१२. भान्छे तालिम प्राप्त छ छैन ?
१३. खाना तोकिएको परिणाम अनुसार दिने गरेको छ छैन भने किन ?
१४. खाना पकाउने तोकिएको र्कल अनुसार नापेर पकाउने गरिएको छ छैन भने किन ?
१५. विद्यालय मञ्चालन भएको प्रत्येक दिन खाना पकाउने गरेको छ ?
- क) विद्यालय मञ्चालन हुने हरेक दिन ।
- ख) कहिले काही ।
- ग) छैन भने किन ?
१. खाना खानुभन्दा शर्गाडि हात के ले धुने गरिएको छ ?
२. भाँडा केल सफा गर्नु हुन्छ ?
३. विद्यार्थीले खाना केमा खाने गरेको छन ?
४. भौचालयमा प्रयाप्त पानी छ छैन ?
५. छात्राहरूको तार्गि खानल भौचालयको व्यवस्था छ छैन ?
६. खाना भण्डारण खाना तयारी र सरसफाईको अनुगमन कर्नाले दिएका सुभाबहरू

Handwritten signature and text at the bottom left corner.

Handwritten signature

७ खाद्यान्नको स्थिति :

८ प्राप्त भएको खाद्यान्नहरू (चामल, दाल, तेल, नुन तथा सागसब्जी) को अवस्था ?

क्र.स.	विवरण	अघिल्लो महिनाको मौज्जात	यस महिनाको प्राप्त	जम्मा प्राप्त	निर्गमन गरेको दिन सम्मको खर्च	बाँकी मौज्जात	कैफियत
१	चामल						
२	दाल						
३	तेल						
४	नुन						

९ गैर खाद्य सामग्रीहरूको स्थिति

क्र.स.	विवरण	हालको मौज्जात	कैफियत
१	वालटी		
२	डेक्त्री		
३	डाडु पन्थु		
४	प्लेटस्थान		
५	मेजरिड कप २५० ग्राम		
६	मेजरिड कप २५० ग्राम		
७	मेजरिड कप २ के. जि		
८	कराही		
९	अन्य		

१० दिवा खाजा कार्यक्रममा स्थानिय तहको भूमिका :

११ दिवा खाजा व्यवस्थित गर्ने विद्यालय स्तरबाट गरिएको प्रयासहरू :

१२ विद्यालयमा सञ्चालित कार्यक्रम भए उल्लेख गर्ने ।

१३ विद्यालयले गुणात्मक शिक्षा दिने सन्दर्भमा भोगेका समस्या वृदागत रुपमा उल्लेख गर्ने । समाधानका लागि अपनाएका उपायहरू समेत उल्लेख गर्ने । समाधानका लागि अपनाएका उपायहरू समेत उल्लेख गर्ने ।

१४ समस्याहरू :

१५ समाधानका लागि अपनाएका उपायहरू :

प्र. अ र शिक्षकको नाम :

हस्ताक्षर :

मिति :

छाप :

अनुगमनकर्ताको नाम :

हस्ताक्षर :

पद :

मिति :

Handwritten signature
सञ्जय कुमार यादव
अध्यक्ष

Handwritten signature
सञ्जय कुमार यादव